

FICHA IDENTIFICATIVA**Datos de la Asignatura**

Código	35406
Nombre	Lexicografía y onomástica catalanas
Ciclo	Grado
Créditos ECTS	6.0
Curso académico	2022 - 2023

Titulación(es)

Titulación	Centro	Curso	Periodo
1001 - Grado Filología Catalana	Facultad de Filología, Traducción y Comunicación	4	Segundo cuatrimestre

Materias

Titulación	Materia	Caracter
1001 - Grado Filología Catalana	10 - Aplicaciones de la filología catalana al ámbito del léxico y de la terminología	Optativa

Coordinación

Nombre	Departamento
NICOLAS AMOROS, MIQUEL	140 - Filología Catalana
VALLES CASANOVES, SANTIAGO ANDREU	140 - Filología Catalana

RESUMEN

L'assignatura Lexicografia i onomàstica catalanes pretén acostar l'estudiant al món del lèxic a través dels diccionaris i de l'onomàstica, amb una visió diacrònica i normativa, alhora que ensinistrar-lo en les tècniques i mètodes d'aproximació lingüística als diccionaris, de manera que pugui aplicar els coneixements adquirits a la investigació, a l'ensenyament i a la lingüística aplicada.

En concret, té els objectius següents:

1. Assolir els conceptes fonamentals de la lexicografia i l'onomàstica.

2. Conèixer les fonts, la bibliografia i la història de la lexicografia i de l'onomàstica catalanes.
3. Aprendre els mètodes i tècniques necessaris per a enfrontar-se personalment a les matèries en qüestió.
4. Augmentar la capacitat de creació lèxica de l'estudiant.
5. Desenvolupar les estratègies crítiques i analítiques dels estudiants per resoldre els problemes que planteja el lèxic i la toponímia.
6. Valorar el lèxic popular i els noms de lloc com a part del patrimoni cultural i el seu paper en la comunicació i en la configuració de la identitat col·lectiva.
7. Analitzar els diversos noms comuns presents en la toponímia i el profit que podem traure'n per a l'estudi de la llengua.
8. Valorar la recuperació i la normalització del nostre lèxic i de la nostra toponímia dins el procés general de normalització lingüística i cultural.

CONOCIMIENTOS PREVIOS

Relación con otras asignaturas de la misma titulación

No se han especificado restricciones de matrícula con otras asignaturas del plan de estudios.

Otros tipos de requisitos

Es recomana haver adquirit els coneixements previs de lingüística assolits en les matèries i mòduls cursats anteriorment, especialment en Semàntica, lexicologia i fraseologia, Dialectologia, Gramàtica Històrica i Història de la Llengua.

COMPETENCIAS

1001 - Grado Filología Catalana

- Poseer conocimientos de las herramientas, los programas y las aplicaciones informáticas específicas del área de filología catalana.
- Ser capaz de localizar, manejar y aprovechar la información contenida en bases de datos y otros instrumentos informáticos y de Internet en el área de la filología catalana.
- Ser capaz de realizar labores de asesoramiento y corrección lingüística en el contexto de la lengua catalana.
- Que los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio.

- Que los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética.
- Demostrar un compromiso ético en el ámbito filológico, centrándose en aspectos tales como la igualdad de géneros, la igualdad de oportunidades, los valores de la cultura de la paz y los valores democráticos y los problemas medioambientales y de sostenibilidad así como el conocimiento y la apreciación de la diversidad lingüística y la multiculturalidad.
- Trabajar en equipo en entornos relacionados con la filología y desarrollar relaciones interpersonales.
- Trabajar y aprender de modo autónomo y de planificar y gestionar el tiempo de trabajo.
- Adaptarse a distintos entornos de trabajo filológicos
- Aplicar criterios de calidad en el trabajo filológico.
- Conocer el entorno profesional y los recursos de inserción laboral.

RESULTADOS DE APRENDIZAJE

Al final d'aquesta assignatura s'espera que l'estudiant siga capaç de:

- Conèixer suficientment la història, les fonts i la bibliografia més important de la matèria.
- Comprendre correctament el contingut d'estudis o monografies sobre lexicografia i onomàstica.
- Entendre i saber interpretar el lèxic i la toponímia inclosos en diccionaris, atles, corpus i mapes.
- Actuar amb competència en el camp del lèxic i l'onomàstica.
- Saber usar els instruments i tècniques propis de la matèria.
- Saber fer un treball de recerca sobre la disciplina.
- Saber aplicar el que s'ha après a la docència.

DESCRIPCIÓN DE CONTENIDOS

1. Introducció a la lexicografia i a l'onomàstica. El diccionari i la cartografia com a font destudi

2. El concepte de diccionari. Tipus de diccionaris. Panorama de la lexicografia catalana

3. Metodologia del treball lexicogràfic

- Estructura del diccionari.
- La macroestructura
- La microestructura
- La definició lexicogràfica

4. L'estudi del lèxic a través dels diccionaris. Fraseologia, accepcions, etimologia.
Noves tecnologies i diccionaris

5. La toponímia catalana: Metodologia i panorama de l'onomàstica catalana al País Valencià

6. Lèxic comú i toponímia, estrats toponímics, vocabularis temàtics, criteris per a la normalització lingüística, exonímia

7. Antroponímia valenciana

VOLUMEN DE TRABAJO

ACTIVIDAD	Horas	% Presencial
Clases de teoría	30,00	100
Prácticas en aula	30,00	100
Elaboración de trabajos individuales	39,00	0
Preparación de actividades de evaluación	24,00	0
Preparación de clases de teoría	22,00	0
Resolución de casos prácticos	5,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGÍA DOCENTE

Els continguts de l'assignatura, de caràcter teòric i pràctic, s'introdueixen partint dels coneixements previs de l'aprenent, que haurà de participar de forma activa en el desenvolupament de l'aprenentatge.

Els alumnes disposaran d'un dossier de textos expressament recomanats i d'unes lectures obligatòries, els quals complementen les classes teòricopràctiques.

Els estudiants realitzaran, de forma individual i en grup, activitats pràctiques relacionades amb el contingut de l'assignatura, les quals seran corregides en les classes pràctiques.

Classes teòriques

En les classes teòriques, les explicacions se centraran en el plantejament, ordenació i fixació dels conceptes i problemes de la matèria. S'utilitzaran exemples i recursos bibliogràfics, documentals i virtuals i es motivarà a la participació activa i crítica dels estudiants.

Classes pràctiques

Les classes pràctiques s'utilitzaran perquè els estudiants, en grups o individualment, resolguen problemes relacionats amb els continguts teòrics explicats o llegits i en facen exercicis de tot tipus. En concret, faran anàlisis del contingut dels diccionaris, de la tècnica lexicogràfica i dels topònims i antropònims valencians.

També hauran de fer dos treballs monogràfics sobre una família lèxica, un grup toponímic, uns sufixos, frases fetes, llinatges, etc

Entrevistes amb el professor (dos com a mínim).

En la primera, l'alumne (o l'equip) justificarà la tria d'una determinada proposta per a fer els treballs. En la segona, l'alumne aportarà el guió, un resum i comentarà la bibliografia que ha usat.

Com a norma general, la presentació de treballs ha de ser acurada tant des del punt de vista formal com de construcció del discurs acadèmic i de correcció normativa. Les notes i la bibliografia, així com altres tipus de documents, han d'estar ben citats.

Pel que fa a les hores no presencials, els estudiants les dedicaran a:

- a) l'estudi i preparació de les classes teoricopràctiques,
- b) la preparació i realització d'activitats pràctiques, concretament la realització d'uns treballs sobre la matèria.
- c) la preparació i realització de la prova escrita final.

El professor i els estudiants faran servir l'Aula Virtual i el correu electrònic com a mitjà per comunicar canvis, detalls sobre les activitats pràctiques, etc. No obstant això, es recomana l'assistència a les tutories presencials per a tractar qüestions o dubtes de caràcter individual o específic.

EVALUACIÓN

L'avaluació de l'aprenentatge de l'estudiant es durà a terme a partir de dos elements:

a) Les activitats pràctiques relacionades amb el contingut de l'assignatura, que hauran de ser realitzades durant el desenvolupament de l'assignatura (20%). En concret, un comentari del lèxic del diccionari i l'anàlisi toponímic del material tret d'un treball de camp, que es lliurarà al final del curs (30%). En conjunt, aquesta part constituirà el 50% de la nota.

b) Una prova escrita final –dividida en diverses proves parcials– que avaluarà els coneixements teòrics i pràctics, així com l'adquisició de les competències generals i específiques. Aquesta part constituirà el 50% de la nota.

La prova escrita final inclourà:

1. Anàlisi lexicogràfica d'un diccionari (15% de la nota final).
2. Comentari lèxic d'una font lexicogràfica (15% de la nota final)
3. Desenvolupament de 6 qüestions breus sobre onomàstica (20% de la nota final).

Per aprovar l'assignatura caldrà obtenir *apte* en les activitats pràctiques i tenir aprovades les tres parts de la prova escrita final.

En totes les proves cal demostrar un bon coneixement del registre formal i de la normativa gramatical. D'acord amb els criteris acordats pel Consell del Departament de Filologia Catalana, el fet de cometre faltes de normativa en la prova final comportarà la qualificació de no *apte*, independentment de la nota del contingut. Igualment, en el treball pràctic final les errades de normativa compten negativament.

Resum de l'avaluació:

Proves de l'avaluació	% sobre final
a) Activitats pràctiques: 1. Activitats (20%) 2. Treball pràctic (30%)	50 %
b) Proves finals: 1. Anàlisi lexicogràfica (15%) 2. Comentari lèxic (15%) 3. Desenvolupament de qüestions d'onomàstica (20%)	50 %

REFERENCIAS

Básicas

- AMIGÓ, Ramon (1999): Introducció a la recerca en toponímia i antroponímia, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- COLON, Germà-SOBERANAS, Amadeu (1989): Panorama de la lexicografia catalana, Enciclopèdia Catalana.
- GIMENO Lluís (1998): De lexicografia valenciana Estudi del Vocabulari del Maestrat de Joaquim Garcia Girona), València-Barcelona: IIFV-PAM.
- MOREU REY, Enric (1982): Els nostres noms de lloc, Palma de Mallorca: Moll.
- RAFEL, Joaquim (1997): Lexicografia, Barcelona: UOC.

Complementarias

- AGUILÓ, Cosme (2002): Toponímia i etimologia, Universitat de les Illes Balears, Palma/ UB, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- BASTARDAS, M. R. (1994): La formació dels collectius botànics en la toponímia catalana, Barcelona: R. A. de Bones Lletres.
- BRUGUERA, Jordi (2006): Diccionari de la formació de mots, Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- COLÓN, Germà (2011): Lexicografia, lèxic i crítica textual, Castelló: Fundació Colón-PAM.
- COROMINES, Joan (1980-2001]): Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana (DECat). 10 vol. Barcelona: Curial -La Caixa.
- MOLL, F. de B (1982): Els llinatges catalans, Mallorca: Moll.
- Rico, Albert-Solà, Emili (1995): Gramàtica i lexicografia catalanes, síntesi històrica, València : Universitat de València, 1995
- VENY, Joan (2004). Petit Atlas del domini lingüística català, Barcelona: IEC

Webs interessants:

DCVB: <http://dcvb.iecat.net/>

IULA: <http://www.iula.upf.edu/>

DIEC: dlc.iec.cat/

Diccionari del català contemporani: dcc.iec.cat/ddlc/

<http://diccionari.llenguavalenciana.com/>

Acadèmia Valenciana de la Llengua: <http://www.avl.gva.es/> [Publicacions]

Institut Cartogràfic de Catalunya: <http://www.icc.es/>

Institut Cartogràfic Valencià: <http://www.icv.gva.es/ICV/>

Societat dOnomàstica: <http://www.onomastica.cat/>